

Pani
Katarzyna Ruta
Dyrektor
Domu Dziecka
w Skwierzynie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017r., poz. 697 ze zm.) – podstawa prawna na dzień rozpoczęcia kontroli oraz (Dz. U. z 2013r., poz. 135 ze zm.) – podstawa prawna na dzień wydania zaleceń pokontrolnych; rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r., Nr 292 poz. 1720); rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015r., poz.1477) - zespół kontrolny w składzie:

1. Magdalena Dziadas – Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 302-1/2017 z 20 listopada 2017 r. – przewodnicząca zespołu kontrolnego;
2. Sylwia Czujko - Bury – Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 302-2/2017 z 22 sierpnia 2017 r. – członek zespołu kontrolnego;

przeprowadził w dniu **30 listopada 2017 roku** kontrolę sprawdzającą w Domu Dziecka im. Janusza Korczaka w Skwierzynie przy ul. Parkowa 2. Zakresem kontroli objęto sposób realizacji zaleceń pokontrolnych (wydanych w dniu 16 września 2019r. w związku z kontrolą problemową przeprowadzoną w dniu 4 i 13 czerwca 2013r. w Domu Dziecka w Skwierzynie, znak: PS-I.431.1.7.2013.AKra). Kontrola obejmowała okres od dnia wydania zaleceń pokontrolnych do dnia rozpoczęcia kontroli i została zrealizowana zgodnie z zatwierdzonym przez Wojewodę Lubuskiego Rocznym Planem Kontroli na rok 2017.

Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli. Dokonano wpisu do książki kontroli.

Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o udostępnioną dokumentację oraz ustne wyjaśnienia złożone przez Panią Dorotę Wiśniewską – pełniącą obowiązek dyrektora placówki. Zgodnie z Zarządzeniem nr 13.2017 z dnia 18.09.2017r. oraz Zarządzeniem nr 14.2017 z dnia 02.10.2017r. wydanym przez Panią Katarzynę Ruta - Dyrektora Domu Dziecka w Skwierzynie w sprawie zastępstwa podczas nieobecności Dyrektora Domu Dziecka w Skwierzynie ustalono, że Pani Dorota Wiśniewska (zatrudniona na stanowisku wychowawcy 1 etat) będzie pełniła obowiązki dyrektora podczas nieobecności p. Katarzyny Ruty. W dniu 01.12.2017r. zostało zawarte porozumienie pomiędzy Zarządem Powiatu w Międzyrzeczu a Panią Dorotą Wiśniewską, której powierzono obowiązki na czas trwania nieobecności Dyrektora Domu Dziecka w Skwierzynie, spowodowanej długotrwałą nieobecnością. Z wyjaśnień ustnych Pani Wiśniewskiej wynika, że w chwili obecnej Placówka nie zatrudnia pracownika socjalnego, a wszystkie zadania związane z wykonywaniem pracy socjalnej wykonują wychowawcy przy pomocy dyrektora i pedagoga.

akta kontroli: str. 1- 27

Zakres kontroli obejmował:

Sposób realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych 16 września 2013 r., w związku z kontrolą problemową przeprowadzoną w Domu Dziecka w Skwierzynie, ul. Parkowa 2, znak: PS-VIII.431.1.7.2013.AKra w dniach 4 i 13 czerwca 2013r.

W szczególności ocenie poddano:

1. Wskazywanie celu pracy z wychowankiem adekwatnie do jego sytuacji życiowej.
2. Sporządzanie diagnozy psychofizycznej wychowanków stosownie do wskazań zawartych w § 14 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.
3. Sporządzanie planu pomocy wychowanków stosownie do § 15 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.
4. Umożliwianie wychowankom jak najlepszego przygotowania do samodzielnego życia poprzez ograniczenie z korzystania ze zbiorowej kuchni.
5. Podejmowanie działań zmierzających do gruntownego zbadania zasygnalizowanego zjawiska poczucia wychowanków braku wpływu na swoje życie - w celu zagwarantowania prawa dziecka do ochrony przez arbitralnym traktowaniem.

Dom Dziecka im. Janusza Korczaka posiada 30 miejsc statutowych i mieści się w wolnostojącym 3 kondygnacyjnym budynku przy ul. Parkowej 2 w Skwierzynie. Do placówki przynależą także dodatkowe budynki, tj.: 2 budynki mieszkalne oraz 3 budynki gospodarcze.

Na terenie placówki znajduje się miejsce przeznaczone do zajęć rekreacyjno – sportowych, 2 boiska do gry w piłkę. Podczas oględzin w placówce stwierdzono, że zostały przeprowadzone prace remontowe, polegające na wymianie podłóg, remoncie sufitów, ścian i częściowego wyposażenia pokoi dzieci (meble, odświeżanie ścian) czego skutkiem jest zdecydowana poprawa warunków mieszkaniowych dla wychowanków i pracowników w placówce.

W dniu kontroli na stanie ewidencyjnym placówki było 28 dzieci, z tego 4 wychowanków przebywa w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych, 4 dzieci uczy się w SOSW w Międzyrzeczu, 1 wychowanek w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii w Ryszewku. Struktura wieku wychowanków placówki kształtuje się od 10 do 21 lat.

Jak ustalono w toku kontroli, w Domu Dziecka w Skwierzynie funkcjonują trzy grupy wychowawcze, na parterze - 7 wychowanków, na I piętrze 11 wychowanków, na II piętrze – 8 wychowanków oraz pokój usamodzielnień (osobny budynek – 2 pełnoletnich wychowanków).

W placówce zatrudnionych jest 10 wychowawców, w tym: 8 wychowawców na cały etat- umowa na czas nieokreślony; 2 wychowawców na cały etat – umowa na czas określony. Psycholog zatrudniony na $\frac{3}{4}$ etat – umowa na czas określony do końca roku bieżącego. Pedagog na cały etat – umowa na czas określony. Dyrektor placówki w chwili kontroli przebywała na dłuższym zwolnieniu lekarskim i pracownik socjalny – zastępował Dyrektora podczas nieobecności. Ponadto w placówce zatrudnieni są na pełen etat pracownicy tj.: księgowa, referent, intendentka, magazynier, 2 sprzątaczkę, 1 kucharka, palacz. Na dzień kontroli 1 kucharz zatrudniony jest na $\frac{3}{4}$ etatu na okres 3 miesięcy do 31.12.2017r., pracznka na $\frac{1}{2}$ etatu – umowa na czas nieokreślony oraz kierowca na $\frac{1}{2}$ etatu na czas określony. Z początkiem roku 2018, 4 pracowników odchodzi na emerytury tj.: kierowca, 2 sprzątaczkę i magazynier.

akta kontroli: str. 28-38

Ocena skontrolowanej działalności

W celu sprawdzenia sposobu zapewnienia opieki nad dziećmi sprawdzono grafik dyżurów wychowawców za miesiąc październik i listopad 2017 r.

Zgodnie z grafikami pracy wychowawców, przedstawionymi kontrolującym, wychowawcy najczęściej pełnią dyżury w godzinach: 6-14, 7-15, 13-20 i 14-20.

Z analizy grafików wynika, że w godzinach od 13⁰⁰ do 7⁰⁰ opieka dla wychowanków zapewniona jest przez co najmniej dwóch wychowawców, co jest zgodne z § 10 ust. 2, § 11 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz zgodne z § 12 pkt 2 w/w rozporządzenia - odnośnie sprawowanych dyżurów w placówce w porze nocnej i liczby wychowawców sprawujących opiekę nad dziećmi oraz obowiązku co najmniej trzykrotnego obchodu w ciągu nocy placówka realizuje zgodnie z przepisami prawa. Z analizy wyników ankiet przeprowadzonych z wychowawcami w placówce wynika, że w punkcie 7 w/w ankiety na pytanie:” ile razy

podczas dyżuru nocnego Pan/Pani obchodzi dom?”, w 8 ankietach na 8 wychowawców: 6 wychowawców odpowiedziało - 3 razy, a 2 wychowawców odpowiedziało – 2 razy. W kolejnym pytaniu w/w ankiety tj. punkt 8 na pytanie: „ile razy zgodnie z obowiązującymi przepisami powinna/powinien Pani/Pan obejść dom podczas dyżuru nocnego?”, w odpowiedzi na te pytanie 6 wychowawców wskazało – 3 razy, a 2 wychowawców wskazało 4 razy lub więcej. Z dalszej analizy ankiety wynika, że w zadanym pytaniu nr 10 tj. „ Czy ma Pan/Pani poczucie, że podczas dyżuru nocnego może monitorować sytuację wszystkich śpiących dzieci?”, wszyscy ankietowani wychowawcy udzielili odpowiedzi: ”Tak”. Podczas kontroli dokonano analizy ankiet przeprowadzonych z 21 wychowankami placówki. Odnosząc się do pytania nr 6 z w/w ankiety tj:” Czy uważasz, że w nocy na każdym piętrze powinien być wychowawca?”, na 21 wychowanków – 16 dzieci odpowiedziało: ”Nie”, natomiast 5 wychowanków udzieliło odpowiedzi „Tak”. Z dalszej analizy ankiety w zadanym pytaniu nr 7, które brzmiało: „Czy wiesz gdzie w nocy znajduje się wychowawca?”, 17 wychowanków udzieliło odpowiedzi: „Tak”, a 4 dzieci odpowiedziało: „Nie”. W opinii kontrolujących po analizie wniosków z ankiety, uważa się za zasadne zwiększyć liczbę obchodów nocnych w celu zapewnienia poczucia bezpieczeństwa dla wszystkich wychowanków. Mając na uwadze fakt, że liczba wychowanków przekracza 14 osób (standard ilościowy określony w art. 95 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej), zaleca się obowiązek dostosowania liczby wychowanków w placówce do wskazanego standardu ilościowego w terminie do 1 stycznia 2021r., zgodnie z art. 230 ust. 1 cytowanej ustawy. Wyniki przeprowadzonych ankiet z dziećmi wykazały, że wychowankowie w porze nocnej czują się bezpiecznie. Analizując wiek dzieci przebywających podczas kontroli w placówce kontrolujący stwierdzili, że obecny rozkład planowy dyżurów wychowawców jest adekwatny do ilości i wieku wychowanków. W związku z powyższym inspektorzy sugerują by w razie konieczności zapewnienia poczucia bezpieczeństwa dzieci dodatkowo rozważyć zwiększenie częstotliwości dyżurów nocnych oraz rozplanowanie dodatkowego wychowawcy na każdym piętrze.

W trakcie kontroli dokonano analizy dokumentacji czworga losowo wybranych dzieci z listy wychowanków placówki, stanowiącej załącznik do wystąpienie pokontrolnego, a przeanalizowanej przez kontrolujących w toku prowadzonych czynności.

akta kontroli: str. 171-184

1. Sporządzanie planu pomocy wychowanków stosownie do § 15 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej i wskazywanie celu pracy z wychowankiem adekwatnie do jego sytuacji życiowej.

W toku analizy dokumentacji badanych 4 wychowanków ustalono, że posiadają plany pomocy opracowane przez wychowawcę. W trakcie analizy dokumentacji stwierdzono, że nie

wszystkie plany pomocy są podpisane własnoręcznie przez dziecko, którego plan dotyczy i nie są zatwierdzane własnoręcznym podpisem dyrektora placówki oraz innych osób mających wpływ na realizację zadań w nim zawartych. Badana dokumentacja wskazuje, że asystent rodziny uczestniczył w opracowaniu planu pomocy w przypadkach wychowanków, w których prowadził działania z rodziną biologiczną. Natomiast w badanych przypadkach wychowanków, w których nie było asystenta rodziny widnieje adnotacja w planie pomocy: „Brak asystenta rodziny”. Plany pomocy są sporządzane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa tj. § 15 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej. Plany pomocy w przypadku każdego dziecka mają zachowaną podobną formę graficzną. Każdy z nich opatrzony jest na początku metryczką z imieniem i nazwiskiem dziecka, wskazaniem opiekunów, okresem obowiązywania planu oraz wskazaniem celu głównego. Badana dokumentacja wskazuje, że plany uwzględniają wiek dziecka, jego możliwości psychofizyczne, sytuację rodzinną i przebieg procesu przygotowania dziecka do usamodzielnienia oraz stosownie do okoliczności, rozwoju psychicznego i fizycznego, stanu zdrowia i stopnia dojrzałości dziecka. Plany zawierają także zadania wynikające z zaleconych dziecku oddziaływań specjalistycznych i terapeutycznych. W dalszej części dokumentu są wyszczególnione działania krótkoterminowe symbol K i długoterminowe symbol D, natomiast brak jest informacji dotyczących wskazanych osób odpowiedzialnych za realizację tych zadań. W działaniach długoterminowych najczęściej wskazywano podkreślenie zalet, które opisane są w tabeli zawierającej podział na potrzeby dziecka, cele i działania, termin realizacji, typy działań. W w/w tabeli są wymienione i opisane sfery tj.: opiekuńcza, rozwojowa, emocjonalna, społeczna. Dalsza analiza planów pomocy dla czworga wychowanków wskazuje, że dla trojga jako cel główny pracy z dzieckiem wskazano: przygotowanie dziecka do usamodzielnienia, w jednym przypadku powrót do rodziny. Podczas analizy dokumentacji stwierdzono, że wskazane cele główne pracy z dzieckiem w planach pomocy są adekwatne do ich aktualnej sytuacji. Na ostatniej stronie każdego planu pomocy jest tabela pn. Modyfikacja planu pomocy dziecka, zawierająca m.in. w tytule lp., datę posiedzenia zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, zmiany, uwagi, podpis dyrektora. Po analizie dokumentacji stwierdzono, że w/w tabela modyfikacji w planach pomocy dziecka badanych czterech wychowanków nie była uzupełniana. W 2017 roku tabela została usunięta z treści dokumentu planu pomocy. Kontrolujący stwierdzili, że skoro dokonywano modyfikacji planu zgodnie z literą prawa nie ma konieczności prowadzić dodatkowej tabeli w dokumencie. W Domu Dziecka w Skwierzynie zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka ocenia aktualną sytuację umieszczonego dziecka. Zgodnie z art. 136 cytowanej ustawy, zespół dokonuje oceny dziecka m.in. w celu oceny możliwości powrotu dziecka do rodziny lub umieszczenia go w rodzinnej pieczy zastępczej. Oceny okresowej dokonuje się w miarę potrzeb nie rzadziej niż co pół roku, a w przypadku dziecka poniżej 3 lat nie rzadziej niż co trzy miesiące. Jak ustalono w toku kontroli

sytuacja wszystkich wychowanków, których dokumentacje zbadano była przedmiotem analiz Zespołu zgodnie z zachowanymi terminami określonymi w § 15 ust. 5 w/w rozporządzenia. Po posiedzeniach dokonywano modyfikacji planu pracy z wychowankiem. Wnioski odnośnie zasadności dalszego pobytu dzieci w placówce były formułowane na piśmie. Każdemu dziecku został sformułowany wniosek mówiący o dalszym pobycie w instytucjonalnej pieczy zastępczej w chwili jego sporządzania. Oceny uwzględniają zmieniającą się sytuację dziecka, odzwierciedlają procesy zachodzące w rodzinie oraz relacje dziecka z najbliższymi. Na posiedzenie zespołu zapraszani byli w zależności od sytuacji dziecka: dyrektor, wychowawcy Domu Dziecka w Skwierzynie, przedstawiciel Ośrodka Adopcyjnego, przedstawiciel Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Międzyrzeczu, przedstawiciel z właściwego terytorialnie Ośrodka Pomocy Społecznej, psycholog, pedagog, wychowawcy szkolni, opiekunowie prawni wychowanka.

W realizacji tego zadania nie stwierdzono uchybienia pod względem modyfikowania planu pomocy dziecku po posiedzeniu zespołu i uwzględnienia w nim stanowiska zespołu.

Akta kontroli str. 185-772

Zalecenie zostało zrealizowane z uchybieniami polegającymi na:

- brakach w planach pomocy informacji dotyczących wskazanych osób odpowiedzialnych za realizację wyznaczonych działań krótko i długoterminowych.
- brakach w dokumentacji planów pomocy dziecku własnoręcznego podpisu dziecka którego plan dotyczy i brakach zatwierdzania planu własnoręcznym podpisem dyrektora placówki oraz innych osób mających wpływ na realizację zadań w nim zawartych.

2. Sporządzanie diagnozy psychofizycznej wychowanków stosownie do wskazań zawartych w § 14 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W trakcie kontroli dokonano analizy dokumentacji wychowanków, dotyczącej sporządzenia diagnozy psychofizycznej dziecka. Podczas kontroli sprawdzano akta 4 wychowanków. Wszystkie dzieci posiadały opracowaną diagnozę psychofizyczną wychowanka, o której mowa w § 14 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej. Diagnozy badanych dzieci sporządzone zostały z kilkunastomiesięcznym opóźnieniem. Diagnoza pierwszego analizowanego dziecka sporządzona została w lutym 2014 roku tj., po 15 miesięcznym pobycie w placówce. Diagnoza drugiego analizowanego dziecka została sporządzona w grudniu 2012r. tj., po dwumiesięcznym pobycie w placówce (w dniu 07.10.2017r. został sporządzony przez psychologa placówki aktualny dokument diagnozy psychofizycznej dla tego dziecka). Diagnoza dla trzeciego analizowanego dziecka sporządzona została w październiku 2013 roku tj., po siedmiomiesięcznym pobycie w placówce (w dniu 14.08.2017r. został sporządzony przez psychologa placówki aktualny dokument diagnozy psychofizycznej dla tego dziecka). Natomiast diagnoza dla czwartego badanego dziecka została

sporządzona w lutym 2014r. tj., po osiemnastomiesięcznym pobycie w placówce (w dniu 24.05.2017r. został sporządzony przez psychologa placówki aktualny dokument diagnozy psychofizycznej dla tego dziecka).

Na tej podstawie zespół kontrolny stwierdził istotne uchybienie w zakresie terminów sporządzania diagnoz psychofizycznych wychowanków.

Z dalszej analizy badanej dokumentacji czwórki dzieci wynika, że w/w diagnozy zawierają wskazania do oddziaływań wychowawczych, terapeutycznych i korekcyjno – kompensacyjnych. Konstrukcja sporządzonych diagnoz była również zgodna z przepisami prawa. Diagnoza sporządzona przez psychologa składa się m.in. z elementów:

- dane personalne dziecka
- przyczyny kryzysu w rodzinie oraz wpływ tego kryzysu na rozwój dziecka
- relacje dziecka z jego najbliższym otoczeniem oraz osobami ważnymi dla dziecka
- mocne strony dziecka i jego potrzeby w zakresie opiekuńczym, rozwojowym, emocjonalnym oraz społecznym
- rozwój dziecka (fizyczny, społeczno – emocjonalny, intelektualny)
- wskazania dotyczące dalszej pracy pedagogicznej z dzieckiem i programu terapeutycznego dla dziecka
- wskazania dotyczące dalszej pracy psychologicznej z dzieckiem
- wskazania dotyczące pracy z rodziną dziecka
- wskazania dotyczące pracy przygotowującej dziecko do umieszczenia w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka
- wskazania dotyczące przygotowania dziecka do usamodzielnienia. We wszystkich w/w obszarach zawarty jest opis i szczegółowa analiza dotycząca dalszej pracy z dzieckiem.

Na ostatniej stronie opracowanej diagnozy jest zapis, że diagnoza została opracowana na podstawie: rozmów z dzieckiem, analizy dokumentów, analizy wytworów dziecka, rozmów w wychowawcami, rozmów z pedagogiem, rozmowy z rodzicami dziecka, obserwacji zachowań dziecka w relacjach społecznych, obserwacji zachowań dziecka w sytuacjach zadaniowych.

W dokumentacji znajdują się ponadto arkusze badań i obserwacji pedagogicznej wychowanka Domu Dziecka w Skwierzynie, diagnozy logopedyczne.

Zalecenie zostało zrealizowane z uchybieniami dotyczącymi:

- terminu sporządzania diagnoz psychofizycznych wychowanków.

akta kontroli: str. 185-772

3. Umożliwianie wychowankom jak najlepszego przygotowania do samodzielnego życia poprzez ograniczenie z korzystania ze zbiorowej kuchni.

W toku kontroli przyjęto do protokołu pisemne wyjaśnienia z dnia 30.11.2017r. pani Doroty Wiśniewskiej oraz dokonano oględzin aneksów kuchennych pod kątem zapewnienia dostępu do produktów żywnościowych. Do dyspozycji wychowanków są trzy aneksy kuchenne, znajdujące się na parterze budynku, na I i II piętrze. Są całodobowo otwarte, dzieci mogą same przygotować sobie posiłek. Aneksy kuchenne w placówce wyposażone są w szafki kuchenne, kuchenkę elektryczną, lodówkę, stół oraz krzesła. Aneks wyposażony jest również w pralkę gdzie wychowankowie mogą sami zrobić pranie. W szafkach oraz lodówce była świeża żywność (pieczywo różnego rodzaju, wędliny, masło, sery, dżemy, warzywa, owoce, płatki śniadaniowe różnego smaku, słodycze, jogurty, nutella, mleko). W aneksach kuchennych znajdowały się napoje o różnych smakach, cola, woda gazowana i niegazowana (wychowankowie sami decydują o produktach zakupionych do aneksów kuchennych – sporządzają listę produktów wraz z wychowawcą). W toku kontroli ustalono, że w placówce nadal funkcjonuje duża kuchnia (stołówka) wraz z jadalnią, w której dzieci spożywają śniadania i obiady, natomiast kolacje przygotowywane są przez dzieci samodzielnie wraz z wychowawcami we własnych grupach w aneksach. W dniu kontroli pani Dorota Wiśniewska poinformowała kontrolujących, że od poniedziałku do piątku śniadania i obiady szykowane są na stołówce, kolacje natomiast już w aneksach kuchennych. Jeżeli chodzi natomiast o weekendy to posiłki przygotowywane są przez wychowanków wraz z opiekunami grup. Z informacji wynika również, że placówka w weekendy korzysta czasami z cateringu w porze obiadowej.

Z protokołu ustnych wyjaśnień wynika że od 1.12.2017r., z powodu redukcji etatów, placówka zatrudniać będzie jedną kucharkę, która będzie przygotowywać posiłki na ogólnej stołówce od poniedziałku do piątku do godz. 14, natomiast w pozostałe dni (sobota i niedziela) wychowankowie sami będą przygotowywać posiłki. Ustalono, że po godzinie 14 obiady dla dzieci przekazywane będą do aneksów kuchennych. Poza tym wychowankowie uczą się pieczenia ciast, gotowania, sami robią pierogi, torty okolicznościowe. Lubią eksperymentować w kuchni odnośnie nowych potraw pod okiem wychowawcy. Dzieci zapraszają się wzajemnie na posiłki pomiędzy grupami. W domu dziecka przez długi okres czasu zatrudnione były 3 kucharki. Dwie z nich przeszły na emeryturę (2014r. i 2015r.). Kolejne zatrudnienia jak wskazują wyjaśnienia nie przyczyniały się do wzrostu samodzielności życiowej wychowanków. Od grudnia 2017 roku Dom Dziecka utrzymuje jeden etat kucharki. Dzięki temu wychowankowie częściej korzystają z aneksów kuchennych. Pani Wiśniewska poinformowała również kontrolujących, że w momencie przekształcenia placówki zgodnie ze zmianami

ustawowymi, stołówka będzie całkowicie zamknięta i wszystkie posiłki przygotowywane będą w aneksach. W odpowiedzi dyrektora placówki z dnia 17.10.2013r. na wystąpienie pokontrolne, widnieje zapis o wprowadzeniu zeszytu zajęć kulinarnych, w których odnotowane miały być przygotowane posiłki oraz terminy wykonania i osoby uczestniczące w zajęciach. Z wyjaśnień wynika, że na chwilę obecną informacje dotyczące przygotowywania posiłków w aneksach są umieszczane w kartach pracy grupowej. Dodatkowo dzieci przygotowują posiłki, które są zaplanowane w jadłospisie (poza godzinami pracy kucharki) oraz wspólnie z wychowawcą przygotowują ciasta na różne okazje (np. torty urodzinowe).

Z analizy dokumentacji wynika, że dzieciom nie brakuje żywności, poza tym mają wpływ na potrawy przygotowywane zarówno w aneksach kuchennych jak i przez panią kucharkę. Na stołówce zawsze jest jadłospis, gdzie wychowankowie mogą sprawdzić treść posiłków na cały tydzień. Aneksy są przystosowane do przygotowania również posiłków i w dni wolne od nauki szkolnej, wychowawcy z dziećmi przygotowują potrawy. Każda grupa ma własny jadłospis.

Wychowankowie w placówce przygotowani są do pracy i uczestnictwa w życiu społecznym obejmując szeroki zakres działań uświadamiających im rolę i wartość pracy, wyrabiających motywację do uczestniczenia w niej oraz gospodarności, rozwijających sprawność i nawyk pracy oraz umiejętności współdziałania z innymi ludźmi. Placówka umożliwia wychowankom przygotowanie do samodzielnego życia, poprzez całodobowe korzystanie z aneksów kuchennych i nieograniczanie ich wyłącznie do korzystania z kuchni zbiorowej.

Akta kontroli str. 28-38

Zalecenie zostało zrealizowane bez uchybień.

4. Podejmowanie działań zmierzających do gruntownego zbadania zasygnalizowanego zjawiska poczucia wychowanków braku wpływu na swoje życie - w celu zagwarantowania prawa dziecka do ochrony przez arbitralnym traktowaniem.

Podczas czynności kontrolnych analizie poddano wnioski z anonimowej ankiety, przeprowadzonej przez Dom Dziecka w Skwierzynie w dniu 3.01.2017r., w związku z wydanym zaleceniem z wystąpienia pokontrolnego w 2013r. Ankieta zawierała 10 pytań, z czego 7 zamkniętych, a 3 otwarte. Celem ankiety było zbadanie poczucia bezpieczeństwa wychowanków w Domu Dziecka. Wszyscy badani (21 osób – 16 dziewczyn i 5 chłopców), odpowiedzieli, że czują się bezpiecznie. W ankiecie przeprowadzonej z wychowankami na zadane pytanie nr 3 tj:” Czy czujesz się w Domu Dziecka bezpiecznie?”, wszyscy ankietowani - 21 wychowanków odpowiedziało: „Tak”. Prawie wszyscy ankietowani mieli poczucie, że w Domu Dziecka są osoby, do których mogą zwrócić się o pomoc. Jak wynika

z wniosków, wychowankowie w większości stwierdzili, że wiedzą, gdzie w nocy znajduje się wychowawca, oraz że nie ma takiej potrzeby, aby wychowawca był obecny na każdym piętrze. Wychowankowie w trudnej sytuacji mogą zwrócić się do opiekunów o pomoc w codziennych czynnościach, takich jak np. wyjście do szkoły. Mają wpływ na to, jak stosownie ubrać się do panującej aury oraz przygotowują sobie II śniadanie do szkoły. Dzieci młodsze jedynie wymagają wsparcia w zakresie właściwej organizacji czasowej. Poczucie bezpieczeństwa daje dzieciom również stabilizacja, powtarzalność oraz przekonanie o braku zagrożenia psychicznego i fizycznego. Wynika to również z faktu, iż wychowankowie podejmują szereg decyzji dotyczących swojego życia np. zakupy odzieżowe, planowanie czasu wolnego, propozycje potraw do jadłospisu. Podsumowaniem ankiety były rekomendacje ze wskazaniem na zwrócenie większej uwagi na przygotowanie się dzieci do szkoły, ustalenie z wychowankami, aby przygotowywały się do szkoły w porze wieczornej w dniu poprzedzającym dzień szkolny, informowanie dzieci o wychowawcach pracujących w danym dniu w porze nocnej, udostępnianie harmonogramu pracy wychowawców.

Jak wynika z dokumentacji kontrolnej, ankieta została również przeprowadzona wśród kadry wychowawców zatrudnionych w placówce. Podobnie jak u wychowanków kwestionariusze zostały przekazane do wypełnienia w dniu 3.01.2017r., a zebrane w dniu 5.01.2017r. Celem ankiety było określenie poczucia wychowawców na temat zapewnienia bezpieczeństwa wychowankom Domu Dziecka podczas nocnych dyżurów i pobudek. Analiza wyników ankiety przeprowadzonej wśród wychowawców Domu Dziecka im. Janusza Korczaka w Skwierzynie wykazuje, że wychowankowie mają zaufanie do pracowników. Jak wynika z dokumentacji ankieta zawierała 14 pytań, z czego 8 było zamkniętych, 6 otwartych. W badaniu uczestniczyło 8 osób (6 kobiet i 2 mężczyzn). Wszyscy badani zgodnie uznali, że są zadowoleni ze swoich relacji z dziećmi oraz że podczas dyżuru nocnego wszyscy opiekunowie mają poczucie, że mogą monitorować sytuację śpiących wychowanków, dlatego też uważają, że dwóch pracujących w nocy wychowawców zapewnia dzieciom bezpieczeństwo a rozmieszczenie wychowanków na trzech poziomach budynku nie stanowi problemu podczas pełnienia dyżuru nocnego i pobudki. Z wniosków, na jakie wskazuje pani pedagog po analizie rekomendacji wynika, że należy zapoznać osoby pracujące na stanowisku wychowawcy z obowiązującymi przepisami prawa oraz zapoznać wychowawców z wynikami ankiety i rekomendacjami ankiety dla dzieci.

Placówka wywiązała się z zalecenia pokontrolnego odnośnie przeprowadzenia ankiet wśród wychowanków dotyczących poczucia bezpieczeństwa i wpływu na własne życie.

W protokole ustnych wyjaśnień z dnia 30.11.2017r. Pani Dorota Wiśniewska poinformowała kontrolujących, że od czasu zmiany dyrekcji zaszły w placówce radykalne zmiany, dzieci są przygotowywane w placówce do samodzielności poprzez: dbanie o czystość swojej odzieży,

dzieci starsze same piorą swoje rzeczy, samodzielnie robią zakupy odzieżowe, starsze dzieci oraz małe, które mają swoje dochody np.: (alimenty, pieniądze za praktyki, renty rodzinne) posiadają swoje konta i karty bankomatowe. Samodzielnie dysponują swoimi środkami poprzez gospodarowanie nimi. Wychowankowie mają również : możliwość zakupów przez internet odzieży i obuwia. Mają swoje zwierzęta w pokojach (chomik, rybki, pies), którymi sami się opiekują. Decydują o kolorze swojego pokoju, o tapetach, decydują o swojej fryzurze oraz o kolorze włosów. Mają wpływ na menu w stołówce, gdzie sami mogą wrzucać do skrzynki ustawionej na parterze w kuchni swoje propozycje potraw. Mogą dzwonić do rodziny i znajomych w każdej chwili z telefonów wychowawców, oraz swoich. Mogą przyprowadzać znajomych do placówki. Mają wpływ na wybór własnych zainteresowań i dodatkowych zajęć. W każdej chwili mogą porozmawiać z pedagogiem zatrudnionym w placówce na cały etat. Kontakt z wychowawcami wychowankowie mają 24 godziny na dobę. Mają prawo same wybrać dla siebie szkołę średnią wg swoich zainteresowań. Mają wpływ na zakup żywności zgodnie ze swoimi potrzebami do aneksów kuchennych. Kontrolującym został również przedstawiony regulamin wychowanków Domu Dziecka w którym zawarte są punkty odnośnie praw i obowiązków wychowanków oraz system nagród i kar który uzgadniany jest z wychowankiem z uwzględnieniem jego indywidualności oraz podmiotowości. W placówce nie stosuje się kar fizycznych.

Poza tym w protokole ustnych wyjaśnień z dnia 30.11.2017r. Pani Dorota Wiśniewska wyjaśnia że wychowankowie otrzymują kieszonkowe w kwocie 20 zł., natomiast w 2018r., planowane jest podniesienie tej kwoty do 30 zł. Z kontrolowanej dokumentacji wynika, że listy wychowanków na kieszonkowe podpisane są przez wychowanków. Wychowankowie otrzymują jeszcze dodatkowe pieniądze na wyjazdy, wyjścia z klasą, urodziny, prezenty. W dokumentacji przedstawionej kontrolującym brak jest regulaminu przyznawania kwoty pieniężnej do własnego dysponowania przez wychowanków, zwanym „kieszonkowym” co nie jest zgodne z w/w rozporządzeniem w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej Zadanie realizowane jest z uchybieniami, polegającymi na braku regulaminu „kieszonkowego” dla wychowanków.

Zalecenie zostało zrealizowane z uchybieniami polegającymi na:

- braku regulaminu przyznawania kwoty pieniężnej do własnego dysponowania przez wychowanków, zwanym „kieszonkowym”.

Akta kontroli str. 39-148

WNIOSKI:

Nie stwierdzono uchybień w zakresie realizacji zaleceń dotyczących:

1. Wskazywania celu pracy z wychowankiem adekwatnie do jego sytuacji życiowej.
2. Sporządzania planu pomocy wychowanków stosownie do § 15 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.
3. Umożliwiania wychowankom jak najlepszego przygotowania do samodzielnego życia przez ograniczenie z korzystania ze zbiorowej kuchni.

W badanym zakresie stwierdzono uchybienia w realizacji zaleceń pod względem:

1. Braków w dokumentacji planów pomocy dziecku; własnoręcznego podpisu dziecka, którego plan dotyczy; braków zatwierdzania planu własnoręcznym podpisem dyrektora placówki oraz innych osób mających wpływ na realizację zadań w nim zawartych.
2. Braków w planach pomocy informacji dotyczących wskazanych osób odpowiedzialnych za realizację wyznaczonych działań krótko i długoterminowych.
3. Terminu sporządzania diagnoz psychofizycznych wychowanków.
4. Braku regulaminu przyznawania kwoty pieniężnej do własnego dysponowania przez wychowanków, zwanym „kieszonkowym”.

Zalecenia pokontrolne:

Mając na uwadze stwierdzone uchybienia, na podstawie art.197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 13.2 rozporządzenia w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli **zalecam:**

1. W planach pomocy wskazywać osoby odpowiedzialne za realizację wyznaczonych działań krótkoterminowych i długoterminowych.
2. Podczas sporządzania każdego planu pomocy dziecku potwierdzać w nim udział wychowanka własnoręcznym jego podpisem. Ponadto każdy plan pomocy powinien być zatwierdzony własnoręcznym podpisem dyrektora placówki oraz innych osób zapoznających się z dokumentem mających wpływ na realizację zadań w nim zawartych.
3. Niezwłocznie po przyjęciu do placówki sporządzać diagnozę psychofizyczną wychowanka.
4. Wprowadzenie regulaminu przyznawania kwoty pieniężnej do własnego dysponowania przez wychowanków, zwanym „kieszonkowym”.

Za powstałe uchybienia odpowiedzialność ponosi dyrektor placówki.

Dokonano wpisu do książki kontroli.

Pouczenie

Zgodnie z art. 197d cytowanej ustawy, jednostka kontrolowana może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich zastrzeżenia.

Jednostka kontrolowana jest zobowiązana w terminie 30 dni od otrzymania zaleceń pokontrolnych do poinformowania wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w 2 jednobrzmiących egzemplarzach, z których:

- egzemplarz nr 1 przekazano Dyrektorowi placówki kontrolowanej
- egzemplarz nr 2 wraz z aktami kontroli pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący:

**INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Polityki Społecznej**

Magdalena Dziadas

**INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Polityki Społecznej**

Sylwia Czujko - Bury

Kierownik komórki do spraw kontroli:

Z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO

***Grażyna Jelska*
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej**